

MAGYARORSZÁG NEMZETI ATLASZA

TERMÉSZETI KÖRNYEZET KÖTETÉNEK KIADÁSÁT

TÁMOGATÓ ÉS KÖZREMŰKÖDŐ INTÉZTMÉNYEK

- Debreceni Egyetem (DE)

Természettudományi és Technológiai Kar, Biológiai és Ökológiai Intézet

Természettudományi és Technológiai Kar, Földtudományi Intézet
- Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi)
- Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE)

Informatikai Kar, Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék

Természettudományi Kar, Földrajz- és Földtudományi Intézet
- Földművelésügyi Minisztérium (FM)

Környezetügyért, Agrárfejlesztésért és Hungarikumokért Felelős Államtitkárság
- Honvédelmi Minisztérium (HM)

Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH)
- Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat (MBFSZ)
- Magyar Tudományos Akadémia (MTA)

Agrártudományi Kutatóközpont, Talajtani és Agrokémiai Intézet

Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont

Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet
- Miskolci Egyetem (ME)

Műszaki Földtudományi Kar, Földrajz-Geoinformatika Intézet
- Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ (NAIK)

Erdészeti Tudományos Intézet
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)

Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
- Nemzeti Köszolgálati Egyetem (NKE)

Katasztrófavédelmi Intézet
- Országos Közegészségügyi Intézet (OKI)
- Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ)
- Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF)
- Pécsi Tudományegyetem (PTE)

Természettudományi Kar, Földrajzi és Földtudományi Intézet
- Soproni Egyetem (SoE)

Erdőmérnöki Kar, Növénytani és Természetvédelmi Intézet

Erdőmérnöki Kar, Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet
- Szegedi Tudományegyetem (SZTE)

Természettudományi és Informatikai Kar, Földrajzi és Földtudományi Intézet
- Szent István Egyetem (SZIE)

Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Környezettudományi Intézet

Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Intézet

Tájépítészeti és Településtervezési Kar

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

A Nemzeti Atlasz, amelyet az olvasó most kezében tart, jóval több mint térképek gyűjteménye. Több, mert egy ilyen tudományos és komoly esztétikai igénnyel megalkotott munka az emberi, a nemzeti közösséget erősítő alapelv mentén születik meg. Oldalain barangolva meglevenednek az emlékek: a rokonok, a családok múltja, amely közössé is válik egy-egy pillanatra, hiszen a szülőföld, a haza egyszerre meghatároz és elkötelezetté tesz.

Az Atlasz letisztult jelrendszere megleveníti a kartográfia sok évszázados történetét, s közben él a modern lehetőségek szinte kimeríthetetlen tárházával. A laikus szem számára is gyönyörködtető a szinkavalkád, a vonalak, formák és különféle jelek változatossága. A látvány mögött pedig ott rejtőzik a lényeg. A szülőföld tisztelete, szeretete és ismerete, különösen pedig az a szándék, hogy ez a tudás mindenkihez eljusson. Hiszen ezzel felvértezve képessé tehetjük magunkat arra, hogy szellemi kulturális, történelmi és környezeti örökségünket tudatosan őrizzük meg, gyarapítsuk és átadjuk az utánunk jövő nemzedékeknek. A szerzőknek is az a célja, hogy ne legyen csupán „térkép e táj” az olvasó számára, hanem élettel, ismerettel teli nemzeti enciklopédia. Egyfajta olvasókönyv, amely rávezet bennünket arra az aktuális gondolatra, hogy a lokalitás és az identitás összefüggései meghatározzák mindennapi létünket, jelenünket és jövőnket. Arról, hogy ki vagy, nagyon sokat elárul, hol vagy otthon. Az a hely, amelyet otthonunkként kaptunk honfoglaló őseink, államalapító uralkodóink nyomán, alakít bennünket, és felelőssé tesz. Lokalitásunk tehát nem röghöz kötöttség, identitásunk pedig nem bizonytalan „valahová tartozás”. Éppen ez a kettő adja a stabilitást, a biztonságot, a megmaradni tudás képességét Európa közepén. Az őseink iránti tisztelet és az utódaink iránti felelősség az egyetlen stratégia, mely a nemzeti közösséget nemcsak fenntartja, hanem gyarapítja is.

Ehhez a munkához, az akaraton és lelkesedésen túl, tudomány kell. Tudomány, amely megrajzolja számunkra a valódi „magyar táj”-at – „magyar ecsettel”.

BALOG ZOLTÁN
az emberi erőforrások minisztere

AJÁNLÁS

Magyarország Nemzeti Atlaszának a történetében a Magyar Tudományos Akadémia mindig kezdeményező és alkotó szerepet játszott, hiszen a tudomány fontos kordokumentumát hívta életre, amely jeles nemzeti szimbólum is egyben. Így történt ez az 1960-as és az 1980-as években megjelent atlaszok idején és napjainkban is.

A legújabb kiadás előkészületei több mint egy évtizede, az Akadémia *Földrajztudományi Kutatóintézetében*, annak mai igazgatójának kezdeményezésére indultak el. A célirányos támogatást ennek a programnak a megvalósítására az Akadémia öt évvel ezelőtt kezdte meg, s eredményeképpen most kezünkben tarthatjuk az új atlasz első, *Természeti környezet* című kötetét, melyet a sorozat társadalmi, gazdasági témaköröket felölelő részei fognak követni.

A rendkívüli módon felgyorsult társadalmi–gazdasági, technikai fejlődés hatására a mai kor emberének néha olyan benyomása van, mintha függetleníteni tudná magát a természeti környezettől. Ám az érzés csalóka, hiszen továbbra is a természeti környezetbe ágyazottan, a Földből, a Földön és a Földért élünk. E ténynek is köszönhető, hogy az atlasz új kiadása köteteinek sorát hazánk természetének bemutatásával kezdjük. A kiadvány egyrészt ismerteti a kőzet-, a víz- és levegőburok állapotát, illetve az élővilág életterét, másrészt olyan szintetizáló fejezeteket, témaköröket is tartalmaz, melyek a természeti környezet és a társadalom összefonódását, kölcsönhatásait elemzik (pl. tájak, környezet- és természetvédelem, természeti veszélyek). Az egy csokorba gyűjtött, lenyűgöző tematikus térképeket lapozgatva olyan témakörök területi sajátosságairól tájékozódhatunk, mint a mérnökgeológia, a földrengések, az éghajlati elemek várható változása, az időjárási rekordok, a talaj-, réteg- és karsztvizek, ásvány- és hévizeink, talajaink jellemzői, a földminőség, a tájtípusok és tájkarakterek, a tájképi értékesség, a hazai élővilág elképesztő fajgazdagsága, a környezet állapota és a hulladék kezelése, védett természeti területeink, az ökoturizmus, a kiemelkedő fontosságú hazai természeti veszélyek: az ár- és belvíz, az aszály, a talajerózió, az özönfajok terjedése és a virágpor-allergia.

A szép és informatív kiadvány az alapos előkészítésnek, az illetékes állami intézmények támogatásának, a kutatóhelyeinken és az egyetemeinken dolgozó népes szerkesztői és szerzőgárda erőfeszítéseinek köszönheti megszületését.

Az alkotók munkáját és a támogatást ezúton is megköszönve ajánlom e kötetet mindazoknak, akik érdeklődnek hazánk természeti környezete iránt, határainkon innen és túl.

LOVÁSZ LÁSZLÓ
elnök
Magyar Tudományos Akadémia